

Strasbūras, 17.12.2019
COM(2019) 652 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl euro zonos ekonominės politikos

{SWD(2019) 631 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl euro zonos ekonominės politikos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 136 straipsnį kartu su 121 straipsnio 2 dalimi,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo², ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) euro zona toliau plečiasi, tačiau esama tarpusavyje susijusios rizikos dėl perspektyvų ir neapibrėžtumo ateityje. Be to, dėl mažo našumo ir senėjančios visuomenės kyla rizika, kad mažas augimas ir infliacija tęsis ilgiau. Nors gamybos apimtys atotrūkis nuo 2017 m. tapo teigiamas ir 2018 m. sudarė 0,7 % potencialaus BVP, potencialus augimas turėtų išlikti mažesnis už ikikrizinį lygį³. Grynoji infliacija 2018 m. išliko 1–1½ % intervalo ribose ir prognozuojama, kad 2019, 2020 ir 2021 m. ji išliks apie 1½ %. Darbo rinkos rodikliai toliau gerėja, nors ir lėčiau, ir prognozuojama, kad užimtumo augimas toliau lėtės, o darbo vietų kokybės problemos išlieka. Nominaliojo darbo užmokesčio augimas stabilizavosi: 2018 m. jis siekė apie 2¼ %, po kelerių metų – mažiau nei 2,0 % ir prognozuojama, kad 2019 m. jis sieks apie 2½ %, o 2020–2021 m. – vėl 2¼ %. Nepaisant gerų darbo rinkos sąlygų, realiojo darbo užmokesčio augimas didėjo, tačiau lėtai ir išlieka mažas – 2018 ir 2019 m. jis nesiekė 1 %, o 2020 ir 2021 m. prognozuojama, kad jis bus atitinkamai 0,7 % ir 0,8 %. Prognozuojama, kad euro zonos einamosios sąskaitos perteklius mažės. Valstybės narės, kuriose susidaręs deficitas, sumažino arba panaikino savo einamosios sąskaitos deficitą, net jei ir toliau fiksuoja dideles neigiamas grynąsias tarptautinių investicijų pozicijas⁴. Kartu kai kuriose valstybėse narėse ir toliau yra nuolatinis didelis einamosios sąskaitos perteklius, taigi jos toliau didina savo grynąsias tarptautinių investicijų pozicijas. Einamosios sąskaitos balanso dinamikai

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

³ Visi šiame dokumente pateikti duomenys grindžiami Europos Komisijos 2019 m. rudens prognoze.

⁴ Europos Komisija (2019), 2020 m. išpėjimo mechanizmo ataskaita, COM(2019) 651 *final*.

euro zonoje įtakos turi mažėjanti išorės paklausa, ypač į eksportą orientuotose valstybėse narėse, kurių einamosios sąskaitos perteklius yra didelis ir kurios labai priklauso nuo užsienio eksporto paklausos;

- (2) norint padidinti augimo potencialą, kartu užtikrinant aplinkos ir socialinį tvarumą ir skatinant realią euro zonos valstybių narių konvergenciją, reikia struktūrinių reformų, kad būtų skatinamas tvarus augimas ir investicijos į materialųjį ir nematerialųjį kapitalą siekiant didinti našumą. Tai ypač padėtų toms valstybėms narėms, kurių augimo potencialas yra akivaizdžiai mažesnis už euro zonos vidurkį. Tai taip pat būtų būtina siekiant užtikrinti, kad euro zonos ekonomika neįžengtų į užsitęsusių mažo potencialaus augimo ir našumo, mažos kainų infliacijos ir darbo užmokesčio augimo bei didėjančios nelygybės laikotarpį. Reformos ir investicijos tebėra labai svarbios siekiant užtikrinti, kad euro zona vėl pradėtų augti, būtų įveiktas didesnis spaudimas vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, kurį taip pat lemia blogėjanti demografinė padėtis, ir būtų sudarytos palankesnės sąlygos pereiti prie tvarios ekonomikos, padedant euro zonai ir jos valstybėms narėms pasiekti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus;
- (3) aiškėja ekonominis klimato kaitos poveikis – viena didžiausių sisteminių grėsmių, šiuo metu kylančių pasaulio ekonomikai, finansų sistemoms ir visuomenei. Klimato kaita ir apskritai aplinkos būklės blogėjimas kelia vis daugiau pavojų pasaulio ekonomikai ir tai paveiks pažeidžiamiausius mūsų visuomenės narius. Jei nebus imtasi tinkamų priemonių, tai gali turėti neigiamų pasekmių mūsų ekonomikos atsparumui, įtraukumui ir ilgalaikio augimo potencialui. Todėl, siekiant tvarkingai pereiti prie tvarios ekonomikos, labai svarbu užtikrinti investicijas ir sudaryti reguliavimo bei finansines sąlygas. Tinkamai sprendžiant aplinkos ir klimato problemas taip pat atsiranda galimybė atgaivinti Europos ekonomiką siekiant tvaraus vystymosi. Tuo tikslu Komisija pasiūlė Europos žaliajį kursą, kaip Europos augimo strategiją, kuri apims pirmąjį Europos klimato teisės aktą, įteisinantį 2050 m. neutralaus poveikio klimatui tikslą. Be to, pereinant prie žaliosios ekonomikos reikės atsižvelgti į poveikį įvairioms visuomenės grupėms. Siekiant užtikrinti, kad visi piliečiai pasinaudotų technologinių pokyčių teikiama nauda, visų pirma sektoriuose ir regionuose, atsiliekančiuose pereinant prie skaitmeninės ir žaliosios ekonomikos, be investicijų, kuriomis siekiama palengvinti perėjimą prie tvarios ekonomikos, reikės investuoti į įgūdžius ir paramą keičiant darbo vietą;
- (4) sutelkiant viešąsias ir privačiąsias lėšas investicijoms į perėjimą prie žaliosios ir skaitmeninės ekonomikos galima padėti palaikyti augimą trumpuoju laikotarpiu ir spręsti ilgalaikius mūsų ekonomikos uždavinius. Nors skaitmeninė revoliucija gali suteikti galimybių, susijusių su produktyvumu, augimu ir darbo vietų kūrimu, ji taip pat gali kelti sunkumų, visų pirma žemesnės kvalifikacijos darbuotojams, neturintiems įgūdžių dirbti su naujomis technologijomis. Skirtinga perėjimo prie skaitmeninės ekonomikos sparta euro zonos valstybėse narėse gali kelti didelę riziką konvergencijai ir makroekonominiam stabilumui. Ją gali padidinti stiprus aglomeracijos poveikis, dažnai naudingas dideliems miestams, ir neretai skaitmeninių technologijų sričiai būdinga dinamika, kai viskas atitenka nugalėtojui, o tai gali padidinti nelygybę ir neigiamai paveikti konvergenciją. Investicijos turėtų būti skirtos ne tik moksliniams tyrimams ir inovacijoms, bet ir platesnei inovacijų sklaidai visoje ekonomikoje;
- (5) labiau suderinta investicijų strategija kartu su aktyvesnėmis reformomis euro zonos lygmeniu padėtų remti augimą ir spręsti ilgalaikius uždavinius, kuriuos kelia, pavyzdžiui, su klimato kaita ir technologijomis susijusi pertvarka. Pagal

konvergencijai ir konkurencingumui skirtą biudžeto priemonę, kuri bus įtraukta į Reformų rėmimo programą, euro zonos valstybėms narėms būtų teikiama finansinė parama reformų ir investicijų paketams įgyvendinti. Programa „InvestEU“, kuria bus prisidedama ir prie Tvarios Europos investicijų plano įgyvendinimo, taip pat siekiama pritraukti bent 650 mlrd. EUR papildomų investicijų, kad būtų toliau skatinamos inovacijos ir darbo vietų kūrimas ES, be kita ko, finansuojant tvarią infrastruktūrą. Sanglaudos politikos fondai, kurie atlieka labai svarbų vaidmenį remiant mūsų regionus ir kaimo vietas, taip pat atlieka svarbų vaidmenį su klimato kaita ir technologijomis susijusios pertvarkos srityje, skatindami tvarų vystymąsi. Europos investicijų bankas jau skiria 25 % viso savo finansavimo klimato srities investicijoms ir paskelbė ketinantis padvigubinti šią dalį. Kad būtų pasiekti Sąjungos tvarumo tikslai, labai svarbu nacionaliniu ir subnacionaliniu lygmenimis vykdyti investicinius projektus, apimančius prisitaikymą prie klimato kaitos ir jos švelninimą, energetikos pertvarką, priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą ar žiedinę ekonomiką. Investicijos į tinklų pramonės šakas ir infrastruktūrą gali padėti padidinti euro zonos konkurencingumą ir paskatinti perėjimą prie tvaresnio transporto. Be to, investicijos į nematerialųjį turtą, pavyzdžiui, mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą bei įgūdžius, būtų labai svarbios, siekiant parengti euro zonos darbo rinką būsimiems uždaviniams;

- (6) pastaraisiais metais ekonomikos plėtros poveikis valstybėse narėse ir regionuose bei šalyse buvo jaučiamas nevienodai. Nors disponuojamųjų pajamų lygis pastaruoju metu padidėjo, keliose euro zonos valstybėse narėse jis tebėra mažesnis nei iki krizės. Žmonių, kuriems gresia skurdas ir socialinė atskirtis, skaičius daugelyje valstybių narių mažėja ir dabar yra 5 mln. mažesnis už 2012 m. pasiektą aukščiausią lygį, tačiau euro zonoje jis vis dar viršija 2008 m. lygį. Po didesnių skirtumų laikotarpio kai kurios valstybės narės per pastaruosius kelerius metus priartėjo prie geriausių rezultatų (pagal BVP vienam gyventojui) pasiekusių šalių. Tačiau pajamų, kurias gauna didžiausias pajamas uždirbančios šalys, dalis per pastarąjį dešimtmetį pamažu didėjo, o tarp valstybių narių tebėra didelių skirtumų. Siekiant skatinti didesnę konvergenciją valstybėse narėse ir tarp jų, svarbu skatinti politiką, kurios tikslas – didinti efektyvumą ir lygybę, laikantis darnaus vystymosi tikslų. Tai duoda geresnių makroekonominių rezultatų, o nauda visai visuomenei yra vienodesnė ir tai taip pat padeda didinti euro zonos sanglaudą;
- (7) siekiant užtikrinti stabilų, įtraukų ir tvarų ekonomikos augimą ir veiksmingai reaguoti į nuolatinę mažą infliaciją, prastėjančias perspektyvas ir riziką ilgalaikiam augimui, itin svarbu užtikrinti makroekonominės politikos (įskaitant pinigų, fiskalinę ir struktūrinę politiką) priemonių derinį euro zonoje nuoseklumą ir pusiausvyrą. Europos Centrinis Bankas taiko skatinamąją pinigų politiką, kad infliacija pamažu artėtų prie vidutinio laikotarpio infliacijos tikslo ir kartu būtų skatinamas augimas ir darbo vietų kūrimas. Fiskalinė politika, kaip ir struktūrinės reformos įvairiuose sektoriuose, įskaitant reformas, būtinas ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) struktūros kūrimui užbaigti, turi papildyti pinigų politikos kryptį;
- (8) nacionalinės fiskalinės politikos koordinavimas visapusiškai laikantis Stabilumo ir augimo pakto, kartu atsižvelgiant į esamas fiskalinio manevravimo galimybes ir šalutinį poveikį įvairiose šalyse, padeda tinkamai veikti EPS. 2020 ir 2021 m. euro zonos fiskalinė kryptis turėtų būti iš esmės neutrali arba šiek tiek ekspansinė. Tačiau, atsižvelgiant į valstybių narių turimas fiskalinio manevravimo galimybes, nacionalinė fiskalinė politika vis dar nepakankamai diferencijuota. Apdairi fiskalinė politika valstybėse narėse, kuriose valstybės skolos lygis yra aukštas, padėtų

palaipsniui mažinti skolą, sumažinti pažeidžiamumą sukretimų atveju ir sudarytų sąlygas visapusiškam automatinių stabilizavimo priemonių veikimui per ekonomikos nuosmukį. Kita vertus, toliau skatinant investicijas ir kitas produktyvias išlaidas valstybėse narėse, kurių biudžeto padėtis palanki, būtų remiamas augimas trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu, kartu padedant vėl subalansuoti euro zonos ekonomiką. Prastėjančios perspektyvos atveju, siekiant išlaikyti augimą trumpuoju laikotarpiu, svarbu siekti palankios fiskalinės krypties bendru lygmeniu, daugiausia dėmesio skiriant produktyvioms išlaidoms, kartu vykdant politiką visapusiškai laikantis Stabilumo ir augimo pakto, atsižvelgiant į konkrečios šalies aplinkybes ir kiek įmanoma vengiant procikliškumo;

(9) fiskalinės struktūrinės reformos tebėra labai svarbios gerinant fiskalinį tvarumą, stiprinant augimo potencialą ir sudarant sąlygas veiksmingai fiskalinei politikai nuosmukio atveju. Gerai veikiančios nacionalinės fiskalinės sistemos kartu su reguliariomis ir išsamiomis išlaidų peržiūromis ir veiksmingais bei skaidriais viešaisiais pirkimais gali padidinti viešųjų išlaidų veiksmingumą ir efektyvumą bei pagerinti fiskalinės politikos patikimumą ir kokybę. Patobulinus nacionalinių biudžetų (tiek pajamų, tiek išlaidų dalies) struktūrą, be kita ko, nukreipiant išteklius į investicijas parengus viešųjų investicijų strategijas, padidėtų valstybių biudžetų poveikis augimui, padidėtų našumas ir būtų pradėti spręsti neatidėliotini ilgalaikiai žaliosios ir skaitmeninės ekonomikos uždaviniai. Siekiant padidinti mokesčių sistemų efektyvumą ir teisingumą, labai svarbu jas supaprastinti ir modernizuoti, taip pat kovoti su mokestinio sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir vengimu taikant kovos su agresyviu mokesčių planavimu priemones. Kadangi mobilieji ištekliai gali lengvai judėti euro zonoje, didėja mokesčių konkurencijos mastas. Todėl būtina koordinuoti valstybių narių veiksmus siekiant spręsti pelno perkėlimo, pernelyg didelės mokesčių konkurencijos ir apskritai lenktynių dėl žemesnių standartų įmonių apmokestinimo srityje klausimus. Siekti šio tikslo labai padėtų susitarimas dėl bendros konsoliduotosios pelno mokesčio bazės, taip pat susitarimas peržiūrėti pelno paskirstymą tarp šalių ir užtikrinti minimalų veiksmingą apmokestinimą. Euro zonoje mokesčių našta palyginti didelė ir daugiausia tenka darbo jėgai, o nekilnojamojo turto ar aplinkos mokesčiai sudaro labai mažą mokestinių pajamų dalį. Tačiau pastarieji du gali būti mažiau žalingi augimui ir darbo jėgos pasiūlai bei paklausai ir gali prisidėti prie tvaraus augimo skatindami ekologiškesnį vartotojų ir gamintojų elgesį. Apmokestinant reikėtų labiau atsižvelgti į klimato aspektą ir nuosekliau spręsti išmetamųjų teršalų ir anglies dioksido nutekėjimo klausimus. Todėl, siekiant padėti pereiti prie žaliosios ekonomikos, bus siūloma skatinti kurti biudžeto politiką, kuri būtų palanki aplinkosaugos įsipareigojimams vykdyti, ir persvarstyti Energijos mokesčių direktyvą, taip pat prirėkus sukurti pasienio anglies dioksido mokesčio mechanizmą, kad būtų išvengta anglies dioksido nutekėjimo ir išlaikytos vienodos sąlygos su trečiųjų šalių įmonėmis;

(10) euro zonos valstybių narių atsparumui užtikrinti svarbu vykdyti struktūrines ir institucines reformas, kuriomis didinama konkurencija produktų rinkose, skatinamas efektyvus išteklių naudojimas, gerinama verslo aplinka ir viešojo administravimo institucijų kokybė, **įskaitant teisingumo sistemų veiksmingumą**. Atsparios ekonominės struktūros užkerta kelią sukretimams, turintiems didelį ilgalaikį poveikį pajamoms ir darbo jėgos pasiūlai, ir gali padėti vykdyti fiskalinę ir pinigų politiką ir riboti skirtumus, ypač esant ekonomikos nuosmukiui, sudarydamos palankesnes sąlygas tvariam ir integraciniam augimui. Geriau koordinuojant ir įgyvendinant struktūrines reformas, visų pirma nurodytąsias konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose, gali atsirasti teigiamas šalutinis poveikis visose valstybėse narėse.

Šiuo atžvilgiu nacionalinės produktyvumo tarybos gali atlikti svarbų vaidmenį didinant atsakomybę už reformas ir gerinant jų įgyvendinimą. Reformos taip pat reikalingos siekiant spręsti skubius ilgalaikius uždavinius, pavyzdžiui, su klimato kaita ir technologijomis susijusias pertvarkas. Didinant bendrosios rinkos integraciją, kuri yra vienas pagrindinių valstybių narių ekonomikos augimo ir konvergencijos veiksnių, taip pat galima prisidėti prie našumo augimo skatinimo;

- (11) Europos socialinių teisių ramsčio dokumente išdėstyta dvidešimt principų, kuriais siekiama puoselėti lygias galimybes, galimybes įsidarbinti, sąžiningas darbo sąlygas, socialinę apsaugą ir įtrauktį. Ramstis parengtas kaip didesnės konvergencijos orientyras siekiant geresnių darbo ir gyvenimo sąlygų. Stipresnė ir įtraukesnė ekonomika ir visuomenė savo ruožtu gali skatinti Sąjungos ir euro zonos atsparumą. Norint teisingai ir sąžiningai pereiti prie žaliosios ir skaitmeninės ekonomikos, taip pat svarbu vykdyti reformas ir investuoti į įgūdžius, darbo keitimą ir veiksmingesnę socialinę apsaugą. Siekiant skatinti didesnę konvergenciją, bus labai svarbu visapusiškai įgyvendinti ramstį visais lygmenimis, tinkamai atsižvelgiant į atitinkamas kompetencijas;
- (12) reformos, kuriomis didinamas dalyvavimas darbo rinkoje, skatinamas kokybiškų darbo vietų kūrimas, remiamas sėkmingas asmens statuso keitimas darbo rinkoje, mažinama segmentacija ir skatinamas socialinis dialogas, gali padėti skatinti integracinį augimą, didinti ekonominį atsparumą ir automatinį stabilizavimą, mažinti nelygybę ir spręsti skurdo ir socialinės atskirties problemas. Siekiant skatinti laiku vėl integruoti darbo ieškančius asmenis į darbo rinką, labai svarbu teikti individualizuotą paramą keičiant darbą, užtikrinti mokymą ir perkvalifikavimą. Norint per visą gyvenimo ciklą gauti aukštos kokybės švietimo ir mokymo paslaugas, reikia tinkamų investicijų žmogiškajam kapitalui ir įgūdžiams gerinti, be kita ko, atsižvelgiant į perėjimą prie skaitmeninės ir žaliosios ekonomikos. Tai padeda didinti galimybes įsidarbinti, našumą, inovacinį pajėgumą ir darbo užmokestį vidutinės trukmės ir ilgalaikiu laikotarpiu, taip didinamas euro zonos ekonominis atsparumas. Užimtumo apsaugos teisės aktuose turi būti numatytos sąžiningos ir deramos darbo sąlygos visiems darbuotojams, ypač atsižvelgiant į atsirandančias netipiškas užimtumo formas, kurios suteikia naujų galimybių, bet taip pat kelia spręstinių uždavinių, susijusių su darbo vietos garantijomis ir socialine apsauga. Veiksmingos ir tvarios socialinės apsaugos sistemos taip pat labai svarbios siekiant užtikrinti pakankamas pajamas ir galimybę gauti kokybiškas paslaugas. Pensijų reformos ir profesinio bei asmeninio gyvenimo pusiausvyros politika gali labai paskatinti dalyvavimą darbo rinkoje, užtikrinant ilgalaikį Europos gerovės sistemų tvarumą. Būtų naudinga perkelti mokesčių našumą nuo darbo jėgos visų pirma daugiausia dėmesio skirti mažas pajamas gaunantiems asmenims ir antriesiems šeimoje uždirbantiems asmenims. Siekiant didinti atsakomybę už reformas ir remti jų įgyvendinimą, labai svarbu, kad vykdant užimtumo, socialines ir ekonomines reformas dalyvautų socialiniai partneriai;
- (13) nors nuo krizės pradžios euro zonos finansų sektoriaus atsparumas sustiprėjo, vis dar išlieka pažeidžiamumo problema. Keliuose šalyse įmonių ir namų ūkių skola tebėra didelė ir nacionalinėms mokesčių sistemoms daugeliu atvejų tebėra būdingas įsiskolinimui palankus mokestinis iškraipymas. Bankų konkurencingumui spaudimą toliau daro poreikis pritaikyti bankų verslo modelius, žemų palūkanų normų aplinka ir didėjanti konkurencija su kitų formų finansavimu. Nuolat daroma pažanga mažinant riziką, visų pirma mažinant neveiksnius paskolas. Nepaisant to, tais atvejais, kai neveiksnių paskolų ir viso paskolų portfelio santykis išlieka gana didelis,

reikia toliau nuolat dėti pastangas, o visos valstybės narės turėtų įgyvendinti tinkamą politiką, kad neveiksnioms paskoloms nesikaupytų. 2018 m. kovo mėn. Komisija pateikė rizikos mažinimo priemonių rinkinį, kuriuo sudaromos sąlygos spręsti įsisenėjusias neveiksnių paskolų problemas ir išvengti jų kaupimosi ateityje. Rengiant teisėkūros priemones dėl neveiksnių paskolų, 2019 m. balandžio mėn.⁵ priimtas reglamentas, į kurį įtraukta „teisės aktais nustatyta prudeninė finansinio stabilumo stiprinimo priemonė“, kad būtų išvengta būsimoms neveiksnioms paskoloms skirtų atidėjinių nepakankamumo rizikos; reikėtų toliau daryti pažangą sprendžiant neveiksnių paskolų klausimą, visų pirma įgyvendinant Direktyvos dėl neveiksnių paskolų antrinių rinkų projektą. Kaip pabrėžta 2019 m. liepos mėn. paskelbtose Komisijos kovos su pinigų plovimu ataskaitose⁶, siekiant pašalinti nustatytus struktūrinius trūkumus, Sąjungoje reikia laikytis visapusiškesnio požiūrio į kovą su pinigų plovimu ir teroristinės veiklos finansavimu. Tuo tikslu visų pirma reikia geriau užtikrinti taisyklių laikymąsi ir vykdyti geresnę priežiūrą imantis vieningesnių ES veiksmų;

- (14) padaryta pažanga kuriant bankų sąjungą, be kita ko, susitarta dėl Bendro pertvarkymo fondo bendros finansinio stabilumo stiprinimo priemonės veikimo, tačiau ji dar nebaigta kurti. Siekiant tęsti techninį darbą, kad būtų pradėtos politinės derybos dėl Europos indėlių garantijų sistemos (EIGS) sukūrimo, sudaryta aukšto lygio darbo grupė. Šis darbas turi būti atliktas atsižvelgiant į EIGS svarbą stabiliai bankų sąjungai ir platesnei EPS struktūrai, todėl reikia atsižvelgti į visus svarbius elementus, kad būtų sudarytos palankios sąlygos Europos bankų sektoriaus stabilumui ir veiksmingumui. Galiausiai Komisija įgyvendino visus kapitalo rinkų sąjungoje paskelbtus veiksmus. Tačiau konkrečioms teisėkūros dokumentams kartais pritrūkdavo praktinės paramos ir reikia atnaujinti pastangas, kad būtų pašalintos teisinės, mokesčių ir reguliavimo kliūtys kapitalo rinkų sąjungai sukurti, visų pirma susijusios su taisyklėmis dėl galimybių gauti finansavimą, nemokumu, priežiūra ir mokesčių skirtumais, ir kad būtų užtikrinta veiksmingesnė ES priežiūra. siekiant spręsti bankų ir vyriausybės ryšių klausimą taip pat reikia įvertinti nacionalinių vyriausybės obligacijų rinkų vaidmenį ir veikimą;
- (15) norint sustiprinti EPS struktūrą, reikia prioritetine tvarka įgyvendinti veiksmus, nurodytus 2019 m. gruodžio mėn. euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo pareiškime, taip pat Komisijos pasiūlymus, kuriais nustatomi tolesni veiksmai siekiant baigti kurti EPS. 2019 m. birželio mėn. Komunikatas dėl Europos ekonominės ir pinigų sąjungos stiprinimo: praėjus ketveriems metams po penkių pirmininkų pranešimo apžvelgiama dabartinė padėtis ir nurodomos sritys, kuriose reikėtų sutelkti reformų pastangas trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu. Padaryta tam tikra pažanga ekonominės sąjungos srityje – pasiektas politinis susitarimas dėl euro zonos konvergencijos ir konkurencingumo biudžeto priemonės. Šiuo metu vyksta diskusijos dėl Europos stabilumo mechanizmo priemonių rinkinio tobulinimo ir jo sutarties peržiūros. Tačiau Taryboje nebuvo diskutuojama nei dėl euro zonos fiskalinio stabilizavimo funkcijos, nei dėl euro zonos valdymo

⁵ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/630, kuriuo dėl neveiksnių pozicijų nuostolių minimalaus padengimo lygio iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 575/2013, OL L 111, 2019 4 25, p. 4.

⁶ 2019 m. liepos 24 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Siekiant geresnio ES kovos su pinigų plovimu ir kovos su terorizmo finansavimu sistemos įgyvendinimo“, COM(2019) 360 *final*.

reformavimo. Siekdama geriau apsaugoti piliečius ekonominių sukrėtimų atvejais, Komisija ketina pasiūlyti Europos nedarbo draudimo išmokų perdraudimo sistemą;

- (16) sukūrus EPS būtų pasiekta geresnių makroekonominių rezultatų. Neužbaigta EPS trukdo finansinei integracijai. Tai riboja labai reikalingų investicijų, kuriomis siekiama skatinti įtraukią, produktyvią, tvarią ir stabilią ekonomiką, finansavimo galimybes. Neužbaigta EPS taip pat trukdo sklandžiai įgyvendinti pinigų politiką visoje euro zonoje ir riboja Europos galimybes nulemti savo ekonominį likimą. Centrinės fiskalinio stabilizavimo funkcijos nebuvimas taip pat labai susilpnina euro zonos anticiklinį fiskalinį pajėgumą. Be to, perėjimas prie tarpvyriausybinių sprendimų nebuvo suderintas su tinkama atskaitomybe ES lygmeniu. Todėl pagerinus euro zonos įstaigų valdymą būtų galima padidinti demokratinę atskaitomybę. Siekiant stiprinti Europos įtaką pasaulyje, plėtoti tarptautinį euro vaidmenį ir prisidėti prie atviros, daugiašalės ir taisyklėmis grindžiamos pasaulinės ekonomikos, būtina stiprinti EPS. Svarbu, kad ir toliau būtų atvirai ir skaidriai diskutuojama su euro zonai nepriklausančiomis valstybėmis narėmis, visapusiškai atsižvelgiant į Sąjungos vidaus rinką,

REKOMENDUOJA euro zonos valstybėms narėms 2020–2020 m. laikotarpiu atskirai ir kartu imtis šių veiksmų Euro grupėje:

1. Euro zonos valstybėse narėse, kuriose susidaręs einamosios sąskaitos deficitas arba didelė išorės skola, vykdyti reformas konkurencingumui didinti ir išorės skolai mažinti. Euro zonos valstybėse narėse, kuriose susidaręs didelis einamosios sąskaitos perteklius, stiprinti sąlygas, kuriomis remiamas darbo užmokesčio augimas, kartu atsižvelgiant į socialinių partnerių vaidmenį, ir įgyvendinti priemones, kuriomis skatinamos viešosios ir privačiosios investicijos. Visose valstybėse narėse didinti našumą gerinant verslo aplinką ir įstaigų kokybę, didinti atsparumą gerinant prekių ir paslaugų rinkų veikimą, visų pirma stiprinant bendrąją rinką. Remti sąžiningą ir įtraukų perėjimą prie konkurencingos žaliosios ir skaitmeninės ekonomikos pasitelkiant tiek viešąsias, tiek privačiąsias materialiąsias ir nematerialiąsias investicijas.
2. Valstybėse narėse, kuriose skolos lygis yra aukštas, vykdyti apdairią politiką, kad valstybės skola būtų patikimai tvariai mažinama. Valstybėse narėse, kurių fiskalinė būklė yra palanki, pasinaudoti šia būkle siekiant toliau skatinti aukštos kokybės investicijas. Prastėjančių perspektyvų atveju užtikrinti palankią fiskalinę kryptį agreguotu lygmeniu ir kartu vykdyti politiką visapusiškai laikantis Stabilumo ir augimo pakto, atsižvelgiant į konkrečios šalies aplinkybes ir kiek įmanoma vengiant procikliškumo, ir būti pasirengus koordinuoti politiką Euro grupėje. Gerinti nacionalinių fiskalinių sistemų veiksmingumą ir viešųjų finansų kokybę ir priimti augimui palankias mokesčių ir kitas atitinkamas biudžeto priemones, kuriomis būtų skatinama tvari ekonomika. Remti ir įgyvendinti ES kovos su agresyviu mokesčių planavimu veiksmus ir spręsti lenktynių dėl žemesnių standartų pelno apmokestinimo srityje klausimą.
3. Stiprinti švietimo ir mokymo sistemas ir investicijas į įgūdžius. Didinti aktyvios darbo rinkos politikos, kuria remiama integracija į darbo rinką ir sėkmingas asmens statuso keitimas darbo rinkoje, be kita ko, siekiant sukurti daugiau skaitmeninio sektoriaus ir žaliųjų darbo vietų, veiksmingumą. Skatinti dalyvavimą, įskaitant moterų, darbo rinkoje ir perkelti mokesčius nuo darbo jėgos, visų pirma mažas pajamas gaunančių asmenų ir antrųjų šeimoje uždirbančių asmenų. Skatinti kokybiškų darbo vietų kūrimą, sąžiningas darbo sąlygas ir spręsti darbo rinkos

segmentacijos problemą. Gerinti galimybes naudotis tinkamomis ir tvariomis socialinės apsaugos sistemomis. Didinti socialinio dialogo veiksmingumą ir skatinti kolektyvines derybas.

4. Baigti kurti bankų sąjungą – pradėti politines derybas dėl Europos indėlių garantijų sistemos, imtis veiksmų siekiant pagerinti krizių valdymą ir užtikrinti likvidumą pertvarkymo atveju ir Bendro pertvarkymo fondo finansinio stabilumo stiprinimo priemonės veikimą. Stiprinti Europos reguliavimo ir priežiūros sistemą, be kita ko, griežtinant kovos su pinigų plovimu taisyklių priežiūrą ir jų laikymosi užtikrinimą. Skatinti tvarkingą didelės susikaupusios privačiojo sektoriaus skolos mažinimą, be kita ko, panaikinant įsiskolinimui palankų mokesčių iškraipymą. Toliau sudaryti sąlygas sparčiai mažinti euro zonos bankų neveiksnių paskolų lygį ir užkirsti kelią jų kaupimuisi. Atnaujinti pastangas baigti kurti kapitalo rinkų sąjungą.
5. Daryti plataus užmojo pažangą stiprinant ekonominę ir pinigų sąjungą, sparčiai vykdyti 2019 m. gruodžio mėn. euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo pareiškime nustatytus veiksmus ir daryti pažangą visais kitais aspektais siekiant stiprinti tarptautinį euro vaidmenį ir pasauliniu mastu ginti Europos ekonominius interesus. Stiprinti ekonominę ir pinigų sąjungą ir didinti jos demokratinę atskaitomybę, kartu visapusiškai atsižvelgiant į Sąjungos vidaus rinką ir atviru bei skaidriu būdu euro zonai nepriklausančių valstybių narių atžvilgiu.

Priimta Strasbūre 2019 12 17

Tarybos vardu
Pirmininkas